

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou ve věci

žalobce: **J. H.**, narozený dne X
bytem X
zastoupený opatrovníkem Městskou částí Praha 12
sídlem Generála Šišky 2375/6, 143 00 Praha 4
zastoupený advokátkou Mgr. Terezou Bártovou, LL.M.
sídlem Orelská 611/16, 101 00 Praha

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení, pracoviště pro Prahu a Střední
Čechy**
sídlem Sokolovská 855/225, 190 00 Praha 9

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 8. 2023, č. j. X

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 29. 8. 2023, č. j. X se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 900 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, pracoviště pro Prahu a Střední Čechy (dále jen „žalovaná“) ze dne 29. 8. 2023, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jimž byly podle § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“) a § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) zamítnuty námitky žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 22. 2. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím správní orgán I. stupně rozhodl ve věci žádosti žalobce tak, že se žádost žalobce o invalidní důchod zamítá pro neplnění podmínek uvedených v § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“).

II. Obsah žaloby

3. Žalobce namítal, že žalovaná (resp. posudková lékařka) v námitkovém řízení stanovila datum vzniku invalidity žalobce ke dni 2. 3. 2016 na základě zcela nahodilé skutečnosti, a to lékařské zprávy ošetřujícího psychiatra MUDr. B. ke dni vyšetření ze dne 2. 3. 2016, přestože měla k dispozici několik lékařských zpráv prokazujících, že žalobce trpěl objektivně nepříznivým zdravotním stavem rozhodujícím pro vznik invalidity již dávno předtím, a to více než 15 let. Nijak přitom neodůvodnila, proč se jinými lékařskými zprávami nezabývala. Postupovala tak v rozporu se zásadou materiální pravdy a s § 50 odst. 4 správního řádu. Navíc se odchýlila od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a rozhodovací činnosti Veřejného ochránce práv, které udávají, že datum vzniku invalidity má být stanoveno ke dni, v němž u žalobce dojde ke vzniku zdravotního postižení způsobujícího dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, nelze ho proto stanovit na základě skutečností jako datum lékařského vyšetření či stanovení či upřesnění diagnózy.
4. Za rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším vlivem na pracovní schopnost žalobce byla stanovena středně těžká porucha osobnosti, stav s podstatným narušením pracovního a společenského chování, závažné maladaptivní chování, opakované situační dekompenzace. Doložené lékařské zprávy přitom prokazují, že žalobce se pro poruchy chování a úzkosti léčí na psychiatrii již od svých 9 let, k jeho prvním hospitalizacím došlo již v roce 2002, následně byl hospitalizován v roce 2006, 2007, 2009 a 2015. Zpráva ošetřujícího lékaře ze dne 2. 3. 2016, na základě které bylo určeno datum vzniku invalidity, pouze potvrzuje a specifikuje diagnózu a příznaky žalobce, které jsou příčinou jeho dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu projevujícího se již od dětství, námitkový posudek ostatně hovoří o zpřesnění diagnózy. Skutkový stav tak nebyl správně zjištěn. Kvůli tomuto pochybení žalobci nebyl přiznán invalidní důchod, neboť dle žalované nesplnil podmínku získání potřebné doby pojištění pro vznik nároku na invalidní důchod dle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb.
5. Navrhl, aby soud zrušil napadené i prvostupňové rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

6. Žalovaná upozornila na problematičnost žalobcovy argumentace ve světle zjištěných skutečností. Uváděné opakované hospitalizace nastávaly primárně v souvislosti se zneužíváním alkoholu a psychoaktivních látek, manifestace žalobcova postižení v minulosti navíc automaticky neznamená invaliditu dle zákona č. 155/1995 Sb. Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

Připomněla, že dle § 39 odst. 4 tohoto zákona se při určování pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření, ve prospěch nárokováného postupu by tak musely svědčit odpovídající medicínské nálezy.

7. Uzavřela, že shromážděná dokumentace neposkytuje objektivní podklad pro dřívější vznik invalidity, žalobu proto shledala jako nedůvodnou.

IV. Obsah správního spisu

8. Ze správního spisu soud zjistil, že žalobce podal dne 31. 10. 2022 žádost o invalidní důchod podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem.
9. Dle posudku PSSZ – LPS pro Prahu 22 Modřany, č. j. LPS/2022/1487-MDR_CSSZ ze dne 27. 12. 2022 (tj. prvostupňový posudek) je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položce 2b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Vyhláška“), pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 70 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti ve smyslu § 3 Vyhlášky se nemění. Den vzniku invalidity byl stanoven na 2. 3. 2016. Onemocnění žalobce bylo diagnostikováno v roce 2016, od 2. 3. 2016 byl invalidní dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995, šlo o invaliditu I. stupně s mírou poklesu pracovní schopnosti 35 %, od 11. 7. 2022 o invaliditu III. stupně s mírou poklesu pracovní schopnosti 70 %. Ke změně stupně invalidity ke dni 11. 7. 2022 došlo na základě odborného psychiatrického vyšetření ze dne 11. 7. 2022 a posudku znalce ze dne 15. 4. 2022.
10. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 22. 2. 2023 byla žádost žalobce zamítnuta pro nesplnění podmínek uvedených v § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., konkrétně potřebné doby pojištění. Podle prvoinstančního posudku invalidita žalobce vznikla dne 2. 3. 2016, získal tak v rozhodném období od 2. 3. 2006 do 1. 3. 2016 pouze 2 roky a 354 dnů pojištění, nedosahuje proto potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod dle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb.
11. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce prostřednictvím své opatrovnice J. K. námítky, které byly správnímu orgánu I. stupně doručeny dne 3. 4. 2023. Namítal, že stanovení dne vzniku invalidity na 2. 3. 2016, tedy na den vypracování zdravotní dokumentace MUDr. B., je chybné a zcela náhodné. Z tohoto důvodu považuje prvostupňové rozhodnutí za nezákonné, měl za to, že byl nedostatečně zjištěn skutkový stav. Za účelem doložení, že zdravotní omezení žalobce je vrozené a mělo významný vliv na jeho výkonnost při studiu, práci i při sociálním začlenění od útlého dětství, přiložil kopie lékařských zpráv z let 2002 až 2023, přehled úhrad zdravotní péče za období 1/1999 až 6/2002 a znalecký posudek ze dne 28. 4. 2022.
12. V posudku o invaliditě v námitkovém řízení ze dne 12. 7. 2023, č. j. LPS/2023/1120-NR-STC_CSSZ (tj. námitkový posudek) posudkový lékař potvrdil závěry prvostupňového posudku. Ve shodě s prvostupňovým posudkem došel k závěru, že v případě žalobce byla od 2. 3. 2016 rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, která má nejvýznamnější vliv na pracovní schopnost, středně těžká porucha osobnosti, stav s podstatným narušením pracovního a společenského

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

fungování, závažné maladaptivní chování, opakované situační dekompenzace, zohledněn vliv abusu drog. Letitý abusus psychoaktivních drog, benzodiazepinů, alkoholu. Opakovaně byla nabízena odvykácí léčba, kterou odmítal. Náhled na abusus nemá. Opakované hospitalizace souvisejí s problémy abusu, buď docházelo k agresivnímu chování nebo k odvykácím projevům, žalobce však nemá potřebu svou situaci řešit, hospitalizace většinou ukončil podepsáním negativního reverzu proti radě lékaře, žádnou odvykácí terapii řádně neukončil. Poslední pobyt na psychiatrii v 6/2022, jako důvod uvedena smíšená úzkostná a depresivní porucha. Údaje o abusu drog a alkoholu žalobce zkresluje. Psychologické vyšetření – výsledky nesvědčí pro psychotický proces. Jedná se o osobnostní problematiku v kombinaci s dílčím oslabením kognitivních funkcí, pravděpodobně v souvislosti s dlouhodobým, intenzivnějším abusem psychoaktivních látek. V popředí mimo kognitivních oslabení obraz určité emoční plochosti, úzkostného prožívání a výrazně snížených kapacit zvládání úzkosti, obecně nízká tolerance zátěže. Vznik invalidity je ponechán na den 2. 3. 2016 na základě odborné zprávy ošetřujícího psychiatra, nejde tak o nahodilé datum, ale o datum vyšetření, které upřesňuje diagnózu. Od 2. 3. 2016 do 10. 7. 2022 bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položce 7b přílohy k Vyhlášce, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 35 %. Při stanovení míry poklesu byl zohledněn i fakt, že psychiatrická léčba není soustavná, spolupráce neochotná, respektive s tendenčními rysy. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 Vyhlášky nemění. Při zohlednění dalšího vývoje došlo k posudkové změně, datována nálezem psychiatra 11. 7. 2022, od 12. 7. 2022 je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položce 2b (syndrom závislosti) přílohy k Vyhlášce, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 70 %, a to s ohledem na neochotu ke spolupráci a minimální snahu k řešení závislosti. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 Vyhlášky nemění.

13. Napadeným rozhodnutím ze dne 29. 8. 2023 žalovaná zamítla námitky a potvrdila prvostupňové rozhodnutí. Vyšla z námitkového posudku, shrnula jeho podklady, skutková zjištění učiněná v posudku, včetně hodnocení dle přílohy k Vyhlášce, a dále jeho závěry. Uvedla, že se zabývala všemi námitkami, přičemž splnění podmínek pro vznik nároku na invalidní důchod posoudila komplexně nad jejich rozsah. Věk žalobce ke dni vzniku invalidity činil 31 let, v rozhodném období od 2. 3. 2006 do 1. 3. 2016 tak získal 2 roky a 354 dnů pojištění namísto požadovaných 5 let. Požadavek na dobu pojištění stanovený v § 40 zákona č. 155/1995 Sb. tak nebyl splněn a invalidní důchod nemůže být podle § 38 písm. a) tohoto zákona přiznán.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

14. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s.r.s.), a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.r.s.). Po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

15. K projednání dané věci nařídil soud ústní jednání, které se konalo dne 19. 7. 2024, a to vzhledem k tomu, že v řízení bylo prováděno dokazování. Žalobce i žalovaná při jednání setrvali na svých stanoviscích.
16. Podle ust. § 38 zákona č. 155/1995 Sb. *pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku a stal se a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo b) invalidním následkem pracovního úrazu.*
17. Ustanovení § 39 zákona č. 155/1995 Sb. upravuje 3 stupně invalidity z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně a dále v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu III. stupně.
18. Podle ust. § 40 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. *potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku a) do 20 let méně než jeden rok, b) od 20 let do 22 let jeden rok, c) od 22 let do 24 let dva roky, d) od 24 let do 26 let tři roky, e) od 26 let do 28 let čtyři roky a f) nad 28 let pět roků.*
19. Podle ust. § 40 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. *potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky.*
20. Podle ust. § 40 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb. *pro účely splnění podmínky potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se za dobu pojištění považuje též doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 2 písm. a) a dále doba studia na střední nebo vysoké škole v České republice, a to před dosažením 18 let věku, nejdříve však po ukončení povinné školní docházky, a po dosažení věku 18 let po dobu prvních 6 let tohoto studia. Ustanovení § 12 odst. 1 věty druhé platí zde přiměřeně.*
21. Správní orgán není sám oprávněn zkoumat, zda a k jakému datu se žadatel stal invalidním, správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod, případně jeho změně, je tak závislé především na odborném lékařském posouzení (viz § 8 zákona č. 582/1991 Sb.). Správní orgán je pouze oprávněn a zároveň též povinen vyhodnotit, zda lékařský posudek, ze kterého při posouzení nároku na invalidní důchod vychází, splňuje požadavky na úplnost a přesvědčivost.
22. Na základě ust. § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

posudkové komise. V takovém posudku odborné lékařské komise se pak hodnotí celkový zdravotní stav, dochované pracovní schopnosti pojištěnce a zaujímají se v něm též posudkové závěry o invaliditě a jejím vzniku.

23. V projednávaném případě žalobce zejména zpochybňoval závěry posudkových lékařů ohledně posouzení data vzniku invalidity, žalovaná pak ze závěrů posudkových lékařů vycházela. S ohledem na to soud nechal vypracovat posudek Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky. Posudková komise soudu předložila posudek ze dne 15. 5. 2024, evidenční číslo SZ/2024/333-PH-17 (dále jen „Posudek MPSV“), který soud provedl při jednání jako důkaz; soud sám není oprávněn zdravotní stav žalobce zkoumat.
24. Posudek MPSV byl vypracován komisí ve složení předsedkyně komise: MUDr. H. Ž., další lékař: MUDr. P. S. s odborností psychiatrie. Z posudku vyplývá, že komise vycházela ze spisové dokumentace PSSZ – LPS pro Prahu 22 Modřany, spisové dokumentace z námitkového řízení pracoviště ČSSZ pro Prahu a Střední Čechy, soudní spisové dokumentace, zdravotní dokumentace praktické lékařky MUDr. A. Ch., předběžné propouštěcí zprávy z hospitalizace v PN Bohnice z pobytu od 3. 1. 2024 do 23. 2. 2024. Žalobce byl z jednání posudkové komise omluven, nebyl se schopen dostavit z důvodu hospitalizace, zástupce jednání nebyl přítomen. Žalobce ani jeho zástupce nebyli seznámeni s posudkovým závěrem. Dle výroku byl žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., přičemž šlo o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70 %, doba platnosti je do 31. 5. 2029, vznik invalidity byl stanoven lékařským nálezem ze dne 22. 4. 2008. Dle pracovní anamnézy byl žalobce vyučen reprodukcí grafiky, od 2/2004 do 8/2004 pracoval jako operátor OTP v X, od 10/2004 do 4/2005 jako prodávač v X, od 5/2005 do 2/2006 jako DTP operátor v X, od 5/2007 do 7/2007 jako prodávač v X, od 10/2007 do 4/2008 jako prodávač v X, poté v evidenci ÚP, dále nepracoval. Posuzován byl jako operátor, prodávač. Byla shrnuta anamnéza, subjektivní potíže, terapie, vyjádření MUDr. P. S. z oboru psychiatrie, posudkově významné lékařské nálezy, včetně četných zpráv z hospitalizací, a diagnózy žalobce. Dle posudkového zhodnocení se k datu vydání napadeného rozhodnutí jednalo o dlouhodobě nepříznivý ustálený zdravotní stav, jehož hlavní příčinou byla velmi těžká porucha osobnosti a těžká mnohočetná závislost na psychoaktivních látkách s rozvinutou degradací a deprivací osobnosti a poruchou kognitivních funkcí. Žalobce byl již v době studia 2x hospitalizován pro nadužívání alkoholu, při druhé hospitalizaci v 10-11/2002 navržena pro nezralou osobnost, vystupňovanou adolescentní krizi, odvádění pozornosti od nadužívání alkoholu léčba v zařízení pro mladistvé s poruchou chování a experimentující s drogami, to odmítl. V roce 2006 došlo ke dvěma hospitalizacím pro agresivní chování vůči rodině, již dominovala smíšená porucha osobnosti, osobnost nezralá a nezávislá. Svou závislost na alkoholu a marihuaně bagatelizoval, účelově udával úzkostné a hypochondrické příznaky, léčbu závislosti odmítal. V tuto dobu byl objektivně orientovaný, navazoval kontakt, odpovídal adekvátně, psychomotorické tempo normální, myšlení souvislé, patrná emoční nestabilita, porucha kognitivních funkcí nezjištěna. V roce 2007 byl dvakrát hospitalizován pro agresivitu vůči rodičům, ničení bytu, patrně při abusu návykových látek, trvalé užívání negoval. Dominovala porucha osobnosti s rysy nezralosti, impulzivity a pithiatickými. Od 4/2008 a v roce 2009 docházel ambulantně na Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

psychiatrii, v roce 2009 i krátce třikrát hospitalizován. Při vyšetření psychiatrem 22. 4. 2008 zjištěna zjevná závislost na psychoaktivních látkách, uváděl, že nemá peníze na marihuanu. Objektivně patrná porucha poznávacích funkcí a degradace osobnosti jako důsledek závislosti, navrhovanou léčbu závislosti odmítal. V záznamech ambulantního psychiatra popisováno poškození centrální nervové soustavy abusem drog, narušený intelekt, dominance depresivity, apatie, nedostatku vůle, zpomalení myšlení, zhoršeného soustředění, snížené spontaneity, zjištěny defekty v dlouhodobé i krátkodobé paměti, byl nevyzpytatelný, sám nevyvíjel žádnou činnost, musel být stimulován. Při dalších třech hospitalizacích v roce 2009 dominovala závislost na alkoholu, marihuaně a benzodiazepinech, zmiňovaná deteriorace osobnosti při dlouhodobém užívání psychoaktivních látek, osobnost závislá, nezodpovědná, pasivní, očekávající řešení svých problémů od druhých, ke svému chování nekritický. Ani v dalších letech se stav nezlepšil. Těžká smíšená porucha osobnosti s rysy emoční nestability, nezdrženlivosti, disociality, hypobulií, sklony k agresivním reakcím s neschopností respektovat autority, reagovat v zátěži adekvátním způsobem spolu s abúzem návykových látek popisována v psychiatrickém nálezu z 2. 3. 2016. Podrobně osobnost a duševní poruchu popisuje znalecký posudek z 15. 4. 2022, z něhož vyplývá, že šlo v případě žalobce o kombinaci extrémně patologicky strukturované osobnosti, tj. specificky smíšenou poruchu osobnosti a těžký mnohačetný syndrom závislosti (alkohol, marihuana, pervitin, benzodiazepiny). V důsledku mnohaleté závislosti byla osobnost deprivovaná, degradovaná, poznávací funkce narušené. Byl pasivní, pomalý, manipulující, emočně oploštělý, bez vyšších citů, asociální, bez náhledu potřeby abstinence od psychoaktivních látek, s narušeným myšlením, pamětí, intelektem, naprosto neschopen řešit své záležitosti, nebyl schopen samostatně existovat, zcela nepřizpůsobivý. Finanční prostředky okamžitě utratil za ukojení tužeb – nákup psychoaktivních látek. Nic jiného ho nezajímalo. Posudková komise došla k závěru, že za rozhodující příčinu dlouhodobě nepřiznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším poklesem pracovní schopnosti považováno zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položce 7c přílohy k Vyhlášce, pro které byla stanoven míra poklesu pracovní schopnosti 70 %. Procentní míra poklesu se ve smyslu § 3 a 4 Vyhlášky neměnila. Na rozdíl od předchozích posudků byla zvolena položka 7c, tj. poruchy osobnosti, těžké postižení, protože v důsledku těžké smíšené poruchy osobnosti s následným rozvojem těžké mnohočetné závislosti na psychoaktivních látkách, která vedla k poruše poznávacích funkcí, degradaci a deprivaci již primárně extrémně patologicky strukturované osobnosti, byl výkon většiny denních aktivit těžce narušen, byl zcela nepřizpůsobivý, bez náhledu na své postižení, bez motivace k léčbě. Co se týče stanovení data vzniku invalidity, jak vyplývá z dokladované dokumentace, výrazné maladaptivní rysy v chování byly zjevné již v dětství, během dospívání vykazovalo jeho chování charakteristiky odpovídající poruše osobnosti, kromě toho začal v této době zneužívat několik psychoaktivních látek současně, takže již bylo možné stav hodnotit jako závislost. Jako primární postižení hodnocena velmi těžká smíšená porucha osobnosti spojená se závislostí na psychoaktivních látkách, což zhoršovalo psychický stav žalobce a vedlo k deprivaci osobnosti a narušení poznávacích funkcí. Klinický obraz závažné duševní poruchy s neschopností vykonávat soustavnou výdělečnou činnost lze prokázat od roku 2008, respektive psychiatrickým nálezem z 22. 4. 2008, datum vzniku invalidity proto stanoveno na 22. 4. 2008. Prognóza byla nepřiznivá, pokud by se mu ale podařilo několik let abstinovat od psychoaktivních látek všeho

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

druhu, mohlo by dojít k mírnému zlepšení, proto stanovena omezená doba platnosti posudku do 31. 5. 2029. Osobnostní rysy byly trvalé, neměnné a trvale zásadně umenšovaly schopnost adaptace.

25. Žalobce s Posudkem MPSV souhlasil, ani žalovaná neměla k posudky připomínky.
26. Požadavky na kvalitativní stránku posudku jsou stanoveny judikaturou Nejvyššího správního soudu, např. v rozsudku ze dne 25. 1. 2019, č. j. 8 Ads 138/2017-40 k tomu NSS uvedl, že: *„Posudek posudkové komise je zpravidla rozhodujícím důkazem při posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. I proto je nezbytné, aby splňoval požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a aby se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudkový závěr by tedy měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení závisí především. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, jež způsobují jeho nepřesvědčivost či neúplnost, nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to, na rozdíl od posudkové komise, nemá potřebné medicínské znalosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 19/2009 - 38).”*
27. Soud považuje Posudek MPSV za komplexní a jeho závěry za přesvědčivě odůvodněné. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodnými skutečnostmi, podrobně shrnula a vyhodnotila veškeré podstatné lékařské nálezy včetně zpráv z řady hospitalizací, uvedla též stanovisko členky komise, lékařky z oboru psychiatrie. Komise v posudkovém zhodnocení jako primární postižení shledala velmi těžkou poruchu osobnosti, která byla spojena se závislostí na psychoaktivních látkách, což zhoršovalo žalobcův psychický stav a vedlo k deprivaci osobnosti a narušení poznávacích funkcí. Posudek MPSV se zejména odchýlil od závěrů prvostupňového a námitkového posudku co do data vzniku invalidity, neboť uvedl, že klinický obraz závažné duševní poruchy s neschopností vykonávat soustavnou výdělečnou činnost lze prokázat už od roku 2008, respektive psychiatrickým nálezem ze dne 22. 4. 2008, kdy začal pravidelně docházet na psychiatrii. Komise však toto odchýlení přesvědčivě odůvodnila, když uvedla, že již v dětství vykazoval výrazné maladaptivní rysy v chování, během dospívání vykazoval poruchu osobnosti, začal zneužívat několik psychoaktivních látek současně, což bylo možné hodnotit jako závislost, ke dni 22. 4. 2008 již zjištěná zjevná závislost na psychoaktivních látkách a objektivně patrná porucha poznávacích funkcí a degradace osobnosti jako důsledek závislosti. Komise se též částečně odchýlila ohledně klasifikace zdravotního postižení dle přílohy k Vyhlášce, kdy jej ohodnotila dle kapitoly V., položky 7c, přílohy k Vyhlášce, tj. poruchy osobnosti, těžké postižení, pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 70 %, nicméně tento svůj závěr rovněž dostatečně odůvodnila, když uvedla, že se jednalo o velmi těžkou poruchu osobnosti s následným rozvojem mnohočetné závislosti na psychoaktivních látkách, která vedla k poruše poznávacích funkcí, degradaci a deprivaci již primárně extrémně patologicky strukturované osobnosti, v důsledku čehož byl výkon většiny denních aktivit u žalobce těžce narušen, žalobce byl zcela nepřizpůsobivý, bez náhledu na své postižení, bez motivace k léčbě.
28. Soud k důkazu neprováděl znalecký posudek ze dne 15. 4. 2022, neboť tento byl součástí správního spisu, ani lékařské zprávy přiložené k žalobě, neboť je měla k dispozici Posudková komise, která v řízení hodnotila zdravotní stav žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

29. Z uvedeného plyne, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní ve třetím stupni invalidity, přičemž datum vzniku invalidity bylo posudkem stanoveno na den 22. 4. 2008. Zejména s ohledem na odlišné stanovení data vzniku invalidity je tak třeba napadené rozhodnutí považovat za nezákonné. Žalobcova žádost o invalidní důchod byla prvostupňovým a napadeným rozhodnutím zamítnuta s odůvodněním, že žalobce nedosáhl potřebné doby pojištění. Výpočet doby pojištění se však odvíjí právě od data vzniku invalidity, změna tohoto data je proto pro výpočet potřebné doby pojištění stěžejní. Žalovaná tak bude muset výpočet provést znovu a vycházet ze závěrů uvedených v Posudku MPSV, tedy že den vzniku invalidity žalobce je 22. 4. 2008, nikoliv 2. 3. 2016, jak bylo stanoveno v prvostupňovém a námitkovém posudku. Stejně tak nelze datum 11. 7. 2022 považovat za den změny stupně invalidity, neboť k takové změně dle Posudku MPSV nedošlo a žalobce byl invalidní ve třetím stupni již od 22. 4. 2008.
30. Z výše uvedených důvodů soud napadené rozhodnutí zrušil pro jeho nezákonnost dle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V dalším řízení, v němž bude žalovaná vázána právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.), bude žalovaná vycházet z Posudku MPSV, který nechal soud v tomto řízení vypracovat, žalovaná tomu přizpůsobí svůj další procesní postup.
31. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšné žalované. Náklady vynaložené žalobcem v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívajícího v odměně za tři úkony právní služby (§ 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, tj. převzetí zastoupení, podání žaloby, účast na ústním jednání) po 1 000 Kč, tedy celkem 3 000 Kč, a náhradě hotových výdajů po 300 Kč za jeden úkon, celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Celková výše nákladů řízení tedy činí částku 3 900 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

Praha 19. července 2024

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.